

Norges
vassdrags- og
energidirektorat

Hålogaland Kraft AS
Postboks 1054
9084 HARSTAD

Vår dato: 15.01.2016
Vår ref.: 201507094-1 jfj
Arkiv: 315 / 189.Z
Deres dato:
Deres ref.:

Saksbehandler:
Jakob Fjellanger
22959213

Vedtak om å ikke innkalle Hellen kraftverk i Skånland kommune i Troms til konsesjonsbehandling

NVE har vedtatt at Hellen kraftverk i Skånland kommune ikke skal kalles inn til konsesjonsbehandling etter vannressursloven § 66.

I tilknytning til krav om revisjon av konsesjonsvilkår for reguleringen av Skoddebergvatn (NVEs sak 200700017) er det fremmet krav om gjenåpning av Skoddebergvassdraget for oppgang av anadrom fisk. Kravet er fremmet av lokale hytte-, grunneier-, friluft- og fiskeinteresser, samt av adv. Tor N. Rekve på vegne av de samme partene.

Bakgrunnen er at byggingen av Hellen kraftverk nederst i Skoddebergvassdraget i 1958 medførte tørrlegging av Hellenelva, og ødela dermed vassdraget for anadrom fisk. Hellen kraftverk og reguleringen av Saltvatn har ikke konsesjon etter vassdragslovgivningen, og det foreligger derfor ingen konsesjonsvilkår som ev. kunne blitt revidert jf. vassdragsreguleringsloven § 10 eller utbyggingsvedtak som kunne blitt omgjort jf. vannressursloven § 28.

Kravet om gjenåpning av Skoddebergvassdraget for anadrom fisk har vært framsatt ved flere anledninger siden idriftsettelsen av Hellen kraftverk. I OED sitt foredrag av 23.8.1985, i forbindelse med ervervskonsesjonen til fall i Skoddebergvassdraget og overføringen av reguleringskonsesjonen for Skoddebergvatn, ble også spørsmålet om gjenåpning for anadrom fisk vurdert. Fra foredraget gjengis følgende (se Meddelte vassdragskonsesjoner 1985, s. 122):

«Hellen kraftstasjon vart bygd i 1958, og utbygginga førte med seg tørrlegging av Hellenelva og med det hindring av fisken frie gang. Før utbygginga gjekk laks, sjøaure og sjørøye opp den ca. 300 m lange Hellenelva til Saltvatn og vidare ca. 500 m opp i Tømmereelva. Utan referanse til statistikk er årleg oppfiska kvantum reikna til «nokre hundre kilo». Etter utbygginga er fisket og produksjonen av fisk på nemnde strekning falle bort, og dette skal også ha ført til reduksjon av fisket i fjorden.

Etter dette er det klart at det skulle ha vore søkt om utbyggingsløyve etter vassdragslova, jfr. § 104 [...]

Det er nå for seint å krevje tilhøvet bragt i lovleg orden i medhald av [vassdragslovens] § 114 ...

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 09575, Internett: www.nve.no

Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor
Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge
Vestre Rosten 81
7075 TILLER

Region Nord
Kongens gate 14-18
8514 NARVIK

Region Sør
Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest
Naustdalsvn. 1B
Postboks 53
6801 FØRDE

Region Øst
Vangsveien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

Som tiltak for å ivareta fiskeinteressene i vassdraget foreslår direktoratet [for vilt og ferskvannsfisk (DVF)] følgende:

- *«Fisken frie gang mellom sjøen og Saltvatn må gjenoppbygges. Dette gjelder både oppvandring og nedvandring. For å sikre oppvandring vil det være nødvendig å bygge fisketrapp og avgi de nødvendige vannmengder. Nedvandring fra Saltvatnet til sjøen må på samme måte sikres. Det kan være aktuelt å bygge sperrer foran inntaket til kraftstasjonen [og] evt. stanse kraftstasjonen i de perioder nedvandringen foregår. Dette må vurderes nærmere når det er klarlagt hvilken type turbiner som vil bli benyttet.*
- *Når fiskens frie gang er gjenopprettet vil det være aktuelt å sette ut laks, sjøaure og sjørøye i vassdraget for å gjenoppbygge bestandene.*
- *Av hensyn til en effektiv gjennomføring av tiltakene vil det være nødvendig å foreta fiskeribiologiske undersøkelser i vassdraget.*
- *Alle utgifter vedrørende undersøkelse og tiltak skal bekostes av regulanten.»*

Desse krava er siden spesifisert til at kraftstasjonen må sommarstengast frå 1. juni til 1. oktober, og at det må byggast fisketrapp i øvre del av elva gjennom dammen. I tillegg må det utførast tiltak i sjølve elveleiet i Hellerenelva og sitjast ut fisk.

Vassdragsdirektoratet har vurdert dei samfunnsøkonomiske konsekvensane av ei sommarstenging til ca. 7 mill. kroner med prisar år. 1. januar 1982. I tillegg kjem utgiftene til bygging av fisketrapp, restaurering av elva og utsetjing av fisk. Desse kostnadene er stipulert til om lag 200 000 kroner (1983).

Hovudstyret har etter dette funne at oppattretting av fiskens frie gang i Hellerenelva vil bli for kostbart. Dei har i staden gjort framlegg om at konsesjonæren skal betale eit årleg beløp på kr 15 000 til Skånland kommune, som nyttast til opphjelv av fisket i andre delar av kommunen.

[...]

Miljøverndepartementet seier seg likeeins samd med Hovudstyret i at kostnadane ved DVF's framlegg blir for store, og aksepterer at skadane på fisket blir kompensert ved opphjelv av fisket andre stader i kommunen.

[...]

Departementet [OED] har merka seg at kostnadane ved ei opning av Hellerenelva for fisk vil bli svært høge, og at Miljøverndepartementet og Troms fylkeskommune av den grunn rår til ei kompensasjonsløyving. Etter ei totalvurdering er departementet såleis kome til at ein vil rå til at det blir stilt vilkår i samsvar med framlegget frå Miljøverndepartementet....

Som det framgår av OEDs foredrag anså de det som for sent å kreve at det skulle søkes om konsesjon for Hellen kraftverk etter dagjeldende vassdragslov § 114. I tillegg mente OED at det var for dyrt å kreve slipp av tilstrekkelige mengder vann samt andre nødvendige tiltak for å skape oppgangsmuligheter for anadrom fisk.

NVEs vurdering og konklusjon

Ved vannressursloven, som trådte i kraft i 2001, ble det innført regler om innkalling av tidligere konsesjonsfrie kraftverk til konsesjonsbehandling, jf. § 66. Slike regler eksisterte ikke i den tidligere vassdragsloven, og NVE må derfor vurdere om Hellen kraftverk skal kalles inn til konsesjonsbehandling etter de nye reglene. I følge § 66 3. ledd er dette bare aktuelt i «særlige tilfelle», og i forarbeidene (Ot prp nr 39 1998-99, s. 370) er dette utdypet til «sterke miljømessige hensyn».

NVE tok i 2012 kontakt med Fylkesmannen i Troms for å få deres vurderinger av om Skoddebergvassdraget har slike verdier at det bør prioriteres for reetablering av oppgangsmuligheter for anadrom fisk. Fylkesmannen svarte (NVE 200700017-50) at de anser dette som et marginalt prosjekt, og at mulighetene for å reetablere anadrome fiskestammer i vassdraget er svært usikre.

NVE vil påpeke at Skoddebergvassdraget ikke ble prioritert i den nasjonale revisjonsrapporten (*«Vannkraftkonsesjoner som kan revideres innen 2022. Nasjonal gjennomgang og forslag til prioritering»*, NVEs rapport 49/2013). I forslag til regional vannforvaltningsplan for Troms, som ble sendt på høring 01.07.2014, har elvestrekningene mellom Skoddebergvatn og Saltvatn og mellom Saltvatn og sjøen fått «Mindre strenge miljømål». Det er ikke foreslått slipp av minstevannføring eller andre tiltak med tanke på at vassdraget gjenåpnes for oppgang av anadrom fisk.

NVE legger til grunn at en gjenåpning av Skoddebergvassdraget vil kreve betydelige ressurser, og at mulighetene for et ønskelig resultat mht. gjenoppbygging av anadrome fiskebestander synes å være svært usikre. Elva har i tillegg korte strekninger hvor forholdene er gunstige for gyting for laks og sjøørret. Historisk har det kun vært småvokst fisk og av begrensede mengder.

Det kan videre nevnes at fordeler og ulemper også ble vurdert i 1985 (se ovenfor), da OED etter en totalvurdering anbefalte en kompensasjonsløsning.

NVE mener det er lite som tyder på at vassdraget vil kunne få særlig betydning for anadrome fiskebestander i området eller i regionen. På denne bakgrunn er NVE kommet til at det ikke foreligger slikt særlig tilfelle som kreves i vrl § 66 for innkalling av Hellen kraftverk til konsesjonsbehandling.

NVE vedtar at Hellen kraftverk ikke skal kalles inn til konsesjonsbehandling etter vannressursloven § 66.

Denne avgjørelsen kan påklages til OED innen 3 uker, jf. forvaltningsloven § 13.

Med hilsen

Rune Flatby
Avdelingsdirektør

Carsten Stig Jensen
Seksjonssjef

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.